

Jaarverslag NFN 2023

Inhoudsopgave

Inleiding jaarverslag NFN 2023	2
Bestuur in 2023	3
Sectie Communicatie 2023	4
Sectie Richtlijnen 2023	5
Sectie Kwaliteitsborging 2023	9
Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering 2023	13
Sectie Onderwijs & Opleidingen 2023	14
Sectie Registratie 2023	16
Sectie Wetenschap 2023	19

Inleiding jaarverslag NFN 2023

Voor u ligt het NFN-jaarverslag over 2023. Een jaar waar het NFN-bestuur met gemengde gevoelens op terugkijkt: mooie hoogtepunten, maar ook teleurstellingen.

Om met de hoogtepunten te beginnen. In 2023 heeft het najaarssymposium van de Sectie Wetenschap onder de nieuwe naam "NFN Fall symposium" een doorstart gemaakt. Een bijeenkomst van hoge kwaliteit in een prettige omgeving en sfeer, dus zeer succesvol. We hopen dat hiermee een trend gezet is voor de komende jaren en dat het basale onderzoek een duidelijke en gewaardeerde plaats binnen onze vereniging kan houden.

Een tweede hoogtepunt was dat we opnieuw vier internist-nefrologen hebben mogen bedanken voor hun inzet voor het nefrologische veld en hen tot erelid hebben mogen benoemen: dr. Peter J. Blankestijn, dr. Ken Berend, dr. Joop J. G. Offerman en dr. Henk W. van Hamersvelt. De bijbehorende oorkondes zijn aan hen tijdens de Nascholing Nefrologie in Papendal uitgereikt. We zijn de organisatoren van deze nascholing (internist-nefrologen van het Radboud UMC) dankbaar dat zij de NFN gastvrijheid hebben geboden om deze blijken van waardering op deze bijeenkomst uit te reiken.

Ook waren er andere mijlpalen. Het normendocument t.b.v. de visitaties is na de verandering van de systematiek in 2020 herzien, nieuwe richtlijnen zijn geschreven en oude herzien, voorbereidingen zijn getroffen voor een registratie van patiënten met chronische nierschade, onderwijs op NIO-dagen is geactualiseerd en georganiseerd, er is een begin gemaakt met plannen van verduurzaming in de nefrologie en over dit alles is er op nieuwe manieren en vaker gecommuniceerd via email, een eigen pagina in de MedNet-krant en berichten op LinkedIn.

Er waren ook teleurstellingen. Het is de NFN niet gelukt de sinds oktober 2022 bestaande bestuurscrisis bij de Stichting Nefrologiedagen te helpen oplossen. De NFN was juridisch gezien geen deelnemer aan het bestuur van de Stichting Nefrologiedagen (NND). Wel heeft zij, even als anderen, gepoogd om tot gezonde bestuurlijke verhoudingen in het NND te komen en de Nefrologiedagen doorgang te laten vinden. Helaas zijn deze pogingen niet geslaagd en ziet het er naar uit dat er in 2024 geen Nefrologiedagen zullen zijn. We hopen met andere partijen zover te komen dat in er in 2025 weer een multidisciplinair, nefrologisch congresactiviteit in Nederland zal kunnen plaatsvinden.

Er is ook reden tot bezorgdheid. De NFN is een vereniging en voor het grootste deel van het werk is zij aangewezen op leden die zich vrijwillig willen inzetten voor de vereniging. Het kost regelmatig veel moeite om weer nieuwe mensen te vinden die een bijdrage willen leveren. We hopen dat er bij de leden bereidheid blijft iets te willen doen voor onze vereniging: juist als we met meer zijn, kunnen we de belasting per vrijwilliger beperkt houden.

We hopen op deze manier in 2023 u, het nefrologische veld, van dienst geweest te zijn. Onze inspanningen zouden niet hebben kunnen plaatsvinden zonder de inzet van onze ambtelijk secretaris, Lydie de Vries. Veel dank aan haar voor haar inzet! We gaan op deze voet verder in 2024, maar hebben, zoals gezegd, uw steun en met name inzet hard nodig!

Prof.dr. Frans J. van Ittersum
Voorzitter NFN-bestu

Bestuur in 2023

Samenstelling bestuur per 31 december 2023

- prof. dr. F.J. (Frans) van Ittersum (voorzitter)
- dr. A (Anita) van Eck van der Sluijs (secretaris, voorzitter Sectie Communicatie)
- prof. dr. J. (Joost) Hoenderop (penningmeester)
- prof. dr. M.H. (Marc) Hemmeler (Sectie Registratie)
- dr. H.W. (Henk) van Hamersvelt (Sectie Richtlijnen)
- dr. N.C. (Neelke) van der Weerd (Sectie Onderwijs en Opleidingen)
- prof. dr. E.J. (Ewout) Hoorn (Sectie Wetenschap)
- dr. P.T. (Peter) Luik (Sectie Kwaliteitsborging)
- drs. M.S.S. (Marieke) Yo (Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering)
- dr. A.P.J. (Aiko) de Vries, internist-nefroloog (Adviseur, LONT)

Mutaties in het bestuur

- De penningmeester van het bestuur is in 2023 opgevolgd door prof. dr. Joost Hoenderop.

Bestuursvergaderingen en aanwezigheid in 2023 (● = aanwezig, - = verhinderd)

	2 januari	7 maart	23 mei	11 juli	3 oktober	12 december
Voorzitter	●	●	●	●	●	●
Secretaris	●	●	●	●	●	●
Penningmeester	●	●	●	●	●	●
Sectie Communicatie	●	●	●	●	●	●
Sectie Kwaliteitsborging	●	●	●	●	●	●
Sectie Bedrijfsvoering	-	-	●	●	●	●
Sectie O&O	●	-	●	-	●	●
Sectie Registratie	●	-	●	-	●	-
Sectie Richtlijnen	●	-	-	-	●	●
Sectie Wetenschap	-	●	●	●	●	●
Transplantatie	-	-	●	-	●	-

Sectie Communicatie 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2023

- A. (Anita) van Eck van der Sluijs, voorzitter en secretaris bestuur NFN
- L. (Lydie) de Vries, ambtelijk secretaris bestuur NFN

Mutaties Sectie

In 2023 hebben zich geen mutaties voorgedaan in de sectie.

Belangrijkste activiteiten in 2023

De sectie heeft in 2023 negenmaal online vergaderd. Er heeft tweemaal een overleg plaatsgevonden met MedNet.

In 2023 heeft de Sectie Communicatie wederom diverse bulkmails verspreid betreffende adviezen omtrent de COVID-19 pandemie/vaccinaties, maatregelen en adviezen rondom dialysezorg, taxivervoer, algemene nefrologische zorg en zorg voor niertransplantatie-patiënten. Tevens werden belangrijke berichten via de website Nefro.nl gecommuniceerd. Ook werden berichten verspreid onder de NFN leden omtrent nascholing en vergoedingen van zorg en medicatie. In november 2023 is de eerste vernieuwde NFN nieuwsbrief via Laposta verstuurd. Deze maandelijkse nieuwsbrief zal het grootste deel van de berichten bevatten die voorheen via bulkmails werden verspreid.

Op 6 februari 2023 heeft de Sectie Communicatie een LinkedIn pagina voor de NFN opgericht. Hierop worden ook berichten gedeeld die vallen in de eerder genoemde categorieën.

In 2023 is de Sectie Communicatie in contact gekomen met MedNet. Er is een overeenkomst getekend tussen MedNet en de NFN waarbij 3x per jaar in de MedNet krant een NFN verenigingspagina zal worden gepubliceerd.

Tenslotte heeft de Sectie Communicatie ondersteuning input geboden aan de Sectie Richtlijnen met betrekking tot de verdere ontwikkeling en optimalisatie van de richtlijnen-publicatietool.

Vooruitblik 2024

- Samen met de Sectie Registratie en de Sectie Wetenschap een webpagina creëren waar nefrologische onderzoeken en registraties met een landelijk karakter gepresenteerd kunnen worden.
- Samen met de Sectie Onderwijs onderzoeken of via de website e-learning modules kunnen worden aangeboden.
- Het onderhouden, optimaliseren en wellicht nog vernieuwen van de website www.nefro.nl.
- Trachten een derde sectielid te werven.

Sectie Richtlijnen 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2023

- dr. H.W. (Henk) van Hamersvelt, voorzitter
- dr. A.L.H.J. (Albert-Jan) Aarnoudse
- dr. J.R.A. (Jeetindra) Balak
- dr. K. (Kim) Bunthof
- dr. B. (Bastiaan) van Dam
- dr. E.K. (Ellen) Hoogeveen
- dr. L. (Lily) Jakulj
- dr. J. (Joep) van der Leeuw
- dr. S.C.A. (Sabine) Meijvis
- dr. M.R. (Marc) Lilien, kinderarts-nefroloog
- dr. S.A. (Azam) Nurmohamed, namens LONT
- J.M. (Manon) van Oosten
- dr. H.H.F. (Hilde) Remmelts
- dr. R.W.M. (Robin) Vernooij, epidemioloog
- L. (Lydie) de Vries (NFN) - ondersteuning en verslag

Mutaties Sectie

Beëindiging lidmaatschap:

- dr. A.J. (Aimee) van Rees Vellinga-van Varewijck
- dr. H. (Henk) Boom
- dr. A.H. (Arnold) Boonstra
- J.H.M. (Marc) Groeneveld, namens PVC
- dr. M.F.C. (Margriet) de Jong
- dr. H.P. (Harmen) Krepel
- Prof. dr. J.I. (Joris) Rotmans
- dr. M. (Marieke) van der Zwan

Wijziging in personele bezetting van de RLC:

- Aangezien 7 leden ivm pensionering of andere werkzaamheden hun RLC lidmaatschap in 2023 beëindigd hebben heeft de RLC via interne sollicitatie 3 nieuwe leden kunnen werven en zijn er nog 2 potentiële kandidaten om de formatie in 2024 weer op peil te brengen.
- Om de samenwerking met de PVC te formaliseren is een vertegenwoordiger van de PVC in de persoon van drs. J.H.M. (Marc) Groeneveld in 2022 lid geworden van de RLC. Aangezien Marc Groeneveld deze taak niet meer kan uitvoeren is de PVC verzocht om één van hun andere leden af te vaardigen als vertegenwoordiger binnen de RLC om de samenwerking tussen

Belangrijkste activiteiten 2023

De volgende multidisciplinaire FMS richtlijnen met participatie van RLC leden zijn in 2023 gepubliceerd op de richtlijnen database van de FMS (met links op de NFN website):

- NVU richtlijn hematurie

De volgende NFN richtlijnen zijn in 2023 gepubliceerd op de richtlijnenpagina van de NFN website:

- Hepatitis B preventie bij patiënten met nierfalen (update)
- Hepatitis C richtlijn op basis van de KDIGO hepatitis C uit 2022
- NFN richtlijn natief nierbiopt
- NFN glomerulonefritis hoofdstuk 1: algemene principes van behandeling
- NFN glomerulonefritis hoofdstuk 3: membraanuze glomerulonefritis
- Kwaliteitsindicatoren voor dialyse
- Samenstelling dialysevloeistof voor hemodialyse

De volgende position statements over toepassing van nieuwe geneesmiddelen met nefrologische indicatie en het gebruik van de CKD-EPI formule

- Anemie bij chronische nierschade, toepassing van HIF-PHI
- Handhaving oude CKD-EPI formule in Nederland, standpunt NFN en NVKC
- Leidraad SGLT2-remmers bij patiënten met chronische nierschade zonder diabetes mellitus type 2
- Pragmatisch stappenplan voor behandeling van jeuk bij dialysepatiënten (in kader van registratie van difelikefalin)

De volgende LONT richtlijnen en position statements (in samenwerking met RLC) zijn in 2023 gepubliceerd op de richtlijnenpagina van de NFN of NTS (met links op de NFN website):

- Handreiking infecties na niertransplantatie
- LONT: immune-checkpoint inhibitors bij niertransplantatie patiënten
- LONT screening ontvanger niertransplantatie
- Primaire hyperoxalurie type 1: Nederlandse samenvatting Lumarisan access protocol (ODAP)

Medewerking van RLC leden aan (multidisciplinaire) richtlijnen in 2023:

- Participatie in klankbordgroep IKNL richtlijn zorg in stervensfase

Vooruitblik 2024

Personele bezetting van de RLC:

- Bij de NND dagen 2023 zou volgens de statuten de huidige voorzitter Henk van Hamersvelt na 2 zittingstermijnen van 3 jaar vervangen moeten worden. Helaas is er tot heden nog geen opvolger gevonden waarbij het uitgebreide takenpakket en het bijpassende forse tijdsbeslag een belangrijk obstakel zijn gebleken. Het NFN bestuur zal een externe (nefrologische) expert vragen om het functioneren van de RLC te inventariseren en zo mogelijk advies te geven voor herstructurering van de RLC waardoor de voorzitter ontlast kan worden. Daarnaast wordt overwogen om de personele inzet van de voorzitter (deels) te compenseren door vervanging voor zijn klinische taken door een nefroloog in opleiding te

financieren uit de lidmaatschapsgelden van de NFN. Henk van Hamersvelt is bereid gevonden om de taak van voorzitter te blijven vervullen totdat er een nieuwe voorzitter gevonden is.

- Om de personele bezetting van de RLC op peil te kunnen houden is binnen de RLC besloten dat ziekenhuizen maximaal 2 RLC leden mogen leveren

Verwachte nieuwe multidisciplinaire FMS richtlijnen met participatie van RLC leden in 2024:

- FMS richtlijn sepsis (met NIV).
- Geboortezorg bij patiënten met SLE en/of APS (met de NVOG).
- Immunostart consult (met NIV)
- Multidisciplinaire richtlijn nierpreservatie bij postmortale niertransplantatie (met LONT)
- NVU richtlijn nierstenen
- NVIC richtlijn nierfunctie vervangende therapie op de intensive care
- SRI (Samenwerkingsverband Richtlijnen Infectiepreventie) richtlijn hemodialyse
- SRI richtlijn katheters (veneus/arterieel)

Verwacht modulair onderhoud van multidisciplinaire FMS richtlijnen met participatie van RLC leden in 2024:

- Inrichting van FMS cluster nefrologische richtlijnen voor modulair onderhoud van nefrologische multidisciplinaire richtlijnen zoals de CNS richtlijn en de richtlijnen voor eindstadium nierfalen.
- Modulair onderhoud van de volgende richtlijnen:
 - chronische nierschade richtlijn
 - diabetische nefropathie (integratie in overige richtlijnen diabetes mellitus) met onder andere plaatsbepaling van SGLT2 remmers en finerenone
 - “vaattoegang” van cluster vaatchirurgie
 - “veilig gebruik van contrastmiddelen” van cluster radiodiagnostie
 - “kinderwens en zwangerschap bij chronische nierschade” van een van de NVOG clusters over zwangerschap.

Verwachte NFN richtlijnen in 2024:

- NFN glomerulonefritis richtlijnen hoofdstukken 2 en 4-11 op basis van KDIGO glomerulonefritis 2021 en met input van externe experts
- Meerdere PD richtlijnen (in samenwerking met taskforce thuisdialyse):
 - PD katheter (in samenwerking met vereniging voor heelkunde en radiologie)
 - Acute PD
- Praktische richtlijn plasmafiltratie
- Richtlijn voor toepassing van renale denervatie bij therapieresistente hypertensie
- Update lithium richtlijn
- Update richtlijn diabetes mellitus en chronische nierschade op basis KDIGO 2021, zo mogelijk in kader van update multidisciplinaire FMS richtlijnen diabetes mellitus
- Update richtlijn dialysestrategie
- Update richtlijn hemodynamische instabiliteit tijdens hemodialyse
- Update richtlijn HIV en nierziekten

Verwachte LONT richtlijnen (in samenwerking met RLC) in 2023/2024:

- Cardiovasculair risico management na niertransplantatie: posttransplantatie diabetes mellitus
- Richtlijn falend niertransplantaat

Medewerking van RLC leden aan (multidisciplinaire) richtlijnen 2023/2024:

- Participatie in klankbordgroep FMS richtlijn systemische sclerose
- Participatie in klankbordgroep FMS richtlijn jicht, module medicamenteuze behandeling van jicht

Inrichting van een NFN geneesmiddelencommissie, die nauw zal moeten samenwerken met de RLC en in voorkomende gevallen hulp van externe experts zal vragen voor:

- Advies aan het Zorginstituut Nederland (ZIN) voor nieuwe, vaak veelbelovende geneesmiddelen met een nefrologische indicatie.
- Advies over nieuwe geneesmiddelen voor intramuraal gebruik die in beeld komen via de horizonscan geneesmiddelen.
- Opstellen van position statements voor praktische toepassing van nieuwe geneesmiddelen zo lang als er nog geen advies beschikbaar is in de bestaande (internationale) richtlijnen.

Sectie Kwaliteitsborging 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2023

- dr. P.T. (Peter) Luik, voorzitter
- dr. A. (Arno) Kuijper, vicevoorzitter
- dr. H. (Henk) van Hamersvelt (voorzitter Richtlijn Commissie)

Mutaties Sectie

Er zijn in 2023 geen mutaties geweest.

Plenaire Visitatie Commissie (PVC) 2023

In Nederland hanteren dialysecentra het kwaliteitssysteem voor de dialyse.

Dit kwaliteitssysteem rust op twee pijlers:

1. Toetsing van het beroepsinhoudelijk handelen (visitatie)
2. Toetsing van het kwaliteitsmanagementsysteem (accreditatie-certificering).

Het kwaliteitssysteem dialyse en de Plenaire Visitatie Commissie (PVC) worden ondersteund door Nefrovisie. De PVC bestaat uit ervaren internist-nefrologen en leidinggevende dialyseverpleegkundigen of kwaliteitsfunctionarissen. Het lidmaatschap en de werkwijze van de PVC zijn reglementair vastgelegd. Conform dit reglement kent de PVC drie soorten commissies: de Plenaire Visitatie Commissie, visitatiecommissies ad hoc en bezwaarschriftencommissies ad hoc.

Dataverificatie

Dataverificatie is een voorwaarde om de kwaliteit van de uitkomsten uit de Nefrodata registratie te kunnen waarborgen. Structureel vindt er intern dataverificatie plaats door middel van periodieke controles op de database. Daarnaast vindt er sinds 2018 dataverificatie plaats waarbij Nefrovisie extern de geregistreerde gegevens verifieert. Dit vindt voorafgaand aan de visitatie plaats. Hierbij wordt met name op juistheid en volledigheid van de gegevens en op de aanwezigheid van toestemming gelet. Externe dataverificatie op de transplantatiegegevens wordt uitgevoerd door de Nederlandse Orgaantransplantatie Registratie (NOTR).

Visitaties

De visitaties worden uitgevoerd door visitatiecommissies ad hoc die afhankelijk van het soort bezoek bestaan uit één of meerdere visitatoren afkomstig uit de PVC. Visitatoren beoordelen het werk van (kinder)nefrologen, dialyseverpleegkundigen, diëtisten, maatschappelijk werk en andere professionals in de nefrologische zorg aan de hand van de visitatienormen. Het oordeel van visitatiecommissie ad hoc wordt vast gelegd in een concept visitatierapport dat besproken wordt in de PVC en leidt tot een definitief rapport.

In de vergaderingen van de PVC worden de conceptrapporten van visitaties besproken en vastgesteld. Tegen een definitief verslag kan bezwaar worden gemaakt. Het reglement van de PVC voorziet in een bezwaarschriften procedure, waarvoor een bezwaarschriftencommissie ad hoc wordt ingesteld. In 2023 zijn er geen bezwaarschriften ingediend.

De PVC kent vier typen vergaderingen:

- De reguliere PVC:
Een vergadering voor alle leden van de PVC waarin de rapporten van visitaties worden besproken. Deze vergadering wordt gehouden via Teams of in Utrecht . Deze vergadering vond 6 keer plaats.
- De kleine PVC:
In de kleine PVC worden uitsluitend visitatierapporten van vervolfbezoeken of vervolgrapporten behandeld. Deze vergadering vond 5 keer plaats.
- Voorzitters overleg:
In deze vergadering wordt samen met Nefrovisie een voorzet gedaan op de overstijgende zaken. Denk hierbij aan, samenstelling pvc, planning van de vergaderingen enz. Deze vergadering vond 1x plaats.
- Beleidsvergadering PVC:
In overleg met de bestuurder van Nefrovisie worden diverse beleidsvoorstellen besproken met de voorzitter en vicevoorzitter van de PVC, bestuurder van de V&VN en intermediair bestuur V&VN en de ondersteuning van de PVC. Deze vergadering vond in 2023 niet plaats.

In 2023 vonden ook nog 3 vergaderingen plaats over de herziening van de normen. Hierbij waren de voorzitter, vicevoorzitter en een delegatie van de PVC aanwezig.

Kerngegevens 2023:

	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal Visitaties	16	20	15	1	13
Aantal vervolfbezoeken Visitaties	0	1	onbekend	onbekend	onbekend
Aantal Dataverificaties	16	24	8	4	12
Aantal vervolfbezoeken dataverificatie	9	5	onbekend	onbekend	onbekend
Totale inzet PVC NFN leden (in dagen)	23	25,5	19	2	21
Totale inzet PVC V&VN leden (in dagen)	23	25,5	19	8	70
Aantal vergaderingen PVC	6	3	5	2	4
Aantal telefonische of kleine vergaderingen PVC	5	5	6	8	8
Voorzittersoverleg	1	2	onbekend	onbekend	onbekend
Aantal beleidsvergaderingen PVC	0	1	3	1	0

Mutaties Plenaire Visitatie Commissie

In 2023 zijn toegetreden namens V&VN Dialyse & Nefrologie

- M. Exterkate
- M. Sanders
- W. van Vught

In 2023 hebben de volgende leden afscheid genomen van de PVC:

Namens NFN

- J. Bijlsma
- A. Bouts
- H. Brulez
- F. Waanders
- S. Gärtner

Namens V&VN Dialyse & Nefrologie

- T. van der Heijden
- M. van der Donk
- M. Woudenberg

Normendocument

Het [normendocument](#) is in 2023 herzien. Echter is het nieuwe bestand nog niet gepubliceerd. Het document ligt eind 2023 ter goedkeuring bij de richtlijnen commissie van de NFN. Daarna zal het naar zowel NFN als V&VN besturen verzonden worden ter goedkeuring.

Pilot mee visiteren ervaringsdeskundige

Pilot NVN Stuurgroep mee visiteren patiënten. Het versterken van het patiëntperspectief is een van de doelstellingen van de Plenaire Visitatie Commissie van NFN en V&VN Dialyse en Nefrologie (PVC) in de vernieuwing van het kwaliteitssysteem dialyse.

In 2022 heeft hiervoor de pilot 'mee visiteren ervaringsdeskundige' plaatsgevonden. De conclusie van de pilot is dat het betrekken van ervaringsdeskundigen tot positieve veranderingen in het visitatieproces leidt. De aanbevelingen vanuit de evaluatie richten zich met name op het standaardiseren van het proces om efficiëntie te vergroten en op een betere selectie van te interviewen patiënten. Om dit te realiseren is besloten om de pilot met vier extra centra voort te zetten. Eind 2023 is een projectgroep gestart om een vervolg project te laten starten. Dit zal in 2024 plaatsvinden.

Samenstelling PVC per ultimo 2023

	NFN		V&VN Dialyse en Nefrologie
1	drs. J. Groeneveld, internist-nefroloog, HMC	1	S. van den Berg, kwaliteitsmanager, Elyse Klinieken
2	dr. L. Koster-Kamphuis, kinderarts-nefroloog, Radboudumc	2	M.I. Dobbenberg, kwaliteitsfunctionaris, Spaarne Gasthuis
3	dr. A. Kuijper, internist-nefroloog, Maxima MC	3	L. Eshuis, dialyseverpleegkundigen en kwaliteitsmedewerker, DC Hardenberg
4	dr. P.T. Luik, internist-nefroloog, Meander MC (voorzitter)	4	Y.M. Koter-Smits, manager bedrijfsvoering Diapriva, tevens intermediair bestuur V&VN D en N (QQ) (vice-voorzitter)
5	dr. M.H.H. Raasveld, internist-nefroloog, Dijklander Ziekenhuis	5	M. Trekop, Afdelingshoofd Dialyse, Gelre Ziekenhuis
6	dr. F. Visser, internist-nefroloog, ZGT	6	E.W. Westerhof, Hoofd Dialyse Centrum Emmen, Treant Zorggroep
7	dr. J. Verhave, internist-nefroloog Rijnstate Arnhem	7	C. Baars-Schutte Stafmedewerker Kwaliteit en Veiligheid Nierziekten en dialyseverpleegkundige van het Radboudumc.
8	dr. J. Mulder, internist- nefroloog Treant Emmen	8	M. Exterkate, kwaliteitsverpleegkundige, MST
9	dr. M. Westerman, internist-nefroloog St. Franciscus Ziekenhuis	9	M. Sanders, afdelingshoofd CWZ
10		10	W. van Vught, kwaliteitsfunctionaris, MMC
	dr. H. van Hamersvelt, v.z. Richtlijncommissie (QQ)*		

* Niet visiterende leden PVC

De PVC wordt door Nefrovisie organisatorisch ondersteund door Boudewijn de Jong en Wilma van Dijk. Eind 2023 heeft Wilma van Dijk afscheid genomen van Nefrovisie, Linda Eshuis is aangesteld als haar opvolger.

Sectie Nefrologische Bedrijfsvoering 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2023

- drs. M.S.S. (Marieke) Yo, voorzitter
- drs. V.E.A (Victor) Boom
- dr. S (Sarah) Kuipers
- dr. J.B. (Jeroen) van der Net
- drs. J.M.(Jaap) Stolk
- drs. M. (Marike) Wabbijn

Mutaties Sectie

- In 2023 is dr. K. (Karima) Farhat afgetreden

Belangrijkste activiteiten 2023

- Aanpassingen registratieregels: onder andere de verrichtingen/DBC voor plasmaferese en niertransplantatievoorbereiding
- Organisatie samen met V&VN dialyse van gezamenlijke hoofdendag met verpleegkundige en medische hoofden dialyse afdelingen, met als thema werving en behoud personeel
- Inventarisatie lopende initiatieven verduurzaming dialyse/nefrologie, deze informatie toegankelijk gemaakt via website Nefrovisie, oriëntatie op opzet platform duurzame nefrologie
- In 2023 werd 3x vergaderd.

Vooruitblik 2024

- Bijdragen aan behoud en verbetering van capaciteit (hemo)dialyse, in samenwerking met V&VN dialyse&Nefrologie en de Taskforce Thuisdialyse
- Beleid ontwikkelen voor goede capaciteitsplanning nefrologen, met aandacht voor huidige overschot en de verwachte tekorten
- Vergoeding nefrologische zorg monitoren en waar nodig input geven voor verbetering. In 2024 zal onder meer aandacht worden geschonken aan een structurele oplossing voor de vergoeding van mineraalpreparaten (oa kaliumcitraat) en thuiszorg bij PD
- Samenwerking Taskforce Thuisdialyse
- Bijdragen aan uitwerking statement consulttijden NIV, met als doel voldoende tijd per polikliniekbezoek bij complexere patiënten problematiek
- Bijdragen aan de organisatie en financiering transmurale zorg nierfalen
- Aandacht creëren voor en bijdragen aan verduurzaming van dialyse. Opzetten taskforce.

Sectie Onderwijs & Opleidingen 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2023

- Dr. N.C. (Neelke) van der Weerd - Voorzitter
- Drs. M.A. (Annika) Berends
- Dr. C.W.H. (Carola) de Fijter
- Dr. M.W.F (Martijn) van den Hoogen
- Dr. E. (Esther) Meijer
- Dr. S.A. (Azam) Nurmohamed
- Drs. E. (Ellen) van Ommen
- Dr. M.B. (Maarten) Rookmaaker
- Dr. T.C. (Carolien) Rothuizen
- Dr. H.S. (Siebe) Spijker
- Drs. H. (Hanneke) Bouwsma
- Dr. L. (Liffert) Vogt
- Dr. I (Inge) van den Munckhof
- Dr. A. (Anouk) van Diepen
- Drs. M. (Mariëlle) Gelens
- L. (Lydie) de Vries (NFN) - ondersteuning en verslag

Mutaties Sectie

Er zijn in 2023 geen mutaties geweest binnen de sectie.

Belangrijkste activiteiten 2023

De sectie heeft in 2023 twee keer vergaderd.

Er zijn vier NIO dagen georganiseerd (hemodialyse, peritoneale dialyse, chronische nierschade en kindernefrologie).

De NIO dag hemodialyse kende een nieuw voorzittersduo, te weten Muriel Grooteman en Camiel de Roij van Zuïdewijn.

Alle NIO dagen zijn (elektronisch) geëvalueerd door de NIO's (op de dag zelf middels een QR code) en deze evaluaties zijn besproken op de sectievergadering en bevindingen teruggekoppeld aan de voorzitters.

Gezien het teruglopende aantal NIO's zijn de NIO dagen chronische nierschade en kindernefrologie eenmalig georganiseerd i.p.v. twee keer. Hierdoor was de groep tijdens de NIO dag groot genoeg voor interactie en discussie, werd het werk voor de docenten minder en scheelde dit in de kosten.

In de sectie is veel gesproken over het ontwikkelen van nefrologische nascholing voor niet-nefrologen. Hiertoe zijn twee initiatief ontplooid dan wel opgepakt (nl. een aparte nefrologie cursus georganiseer door De Baar en deelname aan het NIV initiatief De Brede Basis).

Vooruitblik 2024

In 2024 staan vijf NIO dagen op het programma. Alle dagen worden eenmalig georganiseerd dit jaar, en de data zijn i.t.t. tot vorige jaren nu al voor heel 2024 bekend.

We zullen verder gaan met het streven is om een database van kennisclips op te bouwen die eventueel ook als geaccrediteerde nascholing voor niet-NIO's gebruikt kunnen worden.

De nefrologie cursus voor niet-nefrologen van De Baar staat gepland voor 15 maart 2024 en de online nefrologie nascholing De Brede Basis staat gepland voor het najaar.

Er is een nieuw initiatief om het lokale NIO onderwijs in een centrum ook landelijk te delen, experiment hiermee volgt. Tevens heeft de NIO dag Chronische Nierschade dit najaar een online 'terugkom-uur' gehad, dit zullen we nader evalueren.

Sectie Registratie 2023

Samenstelling Sectie per 31 december 2022

- Prof. dr. M.H. (Marc) Hemmelder (NFN), voorzitter
- dr. M.A.G.J. (Marc) ten Dam (Nefrovisie)
- Prof. dr. F.W. Dekker (Klinische Epidemiologie LUMC)
- Prof. dr. S.P. (Stefan) Berger (LONT)
- Dr. A.P. de Vries (LONT)
- Drs. W. (Wanda) Konijn (NVN)
- Dr. W (Wieneke) Michels (NFN)
- Dr. H. (Henk) van Hamersvelt (voorzitter RLC)
- Dr. B. (Bastiaan) van Dam (NFN-RLC)
- Dr. M. (Marjolein) van Buren (NFN)
- Prof. dr. W.J.W. (Willem-Jan) Bos (NFN)
- Dr. T. (Tiny) Hoekstra (Nefrovisie)
- Drs. L. (Lara) Heuveling (Nefrovisie)
- J. (Johanna) Hart (V&VN D&N)
- Dr. V (Vianda) S. Stel (ERA registratie)
- Dr. H. (Huib) de Jong (namens kinder nefrologie)
- L. (Lydie) de Vries (NFN) - ondersteuning en verslag

Mutaties Sectie in 2023:

Johanna Hart heeft de sectie registratie per april 2023 verlaten, de V&VN is gevraagd een vervanger te werven. Dr. Camiel de Roy van Zuidewijn (nefroloog-epidemioloog Spaarne ziekenhuis) en dr. Antonio Gomes Neto (NIO UMCG) zijn tot de sectie toegetreden.

Overige taken:

De sectie is in de persoon van de voorzitter vertegenwoordigd in het Nefrovisie bestuur en NFN bestuur. Diverse leden van de Sectie zijn vertegenwoordigd in andere secties van de NFN en Dr. W. Michels is lid van de Renine beheercommissie.

Marc Hemmelder is per 1-12-2023 gestopt als lid van het bestuur van de Samenwerkende Kwaliteitsregistraties (SKR) in Nederland. Marc Hemmelder is namens FMS en SKR lid van de inhoudgovernance commissie die door VWS is ingesteld om kwaliteitsregistraties te toetsen om toe te kunnen treden tot het landelijk register bij het Zorginstituut Nederland .

Belangrijkste activiteiten in 2023

Op een aantal activiteiten van Nefrovisie betreffende Nefrodata (voorheen Renine) is door de sectie toegezien en waar aangewezen meegewerkt. De indicatoren voor chronische nierschade, ontwikkelt in het FMS programma Uitkomstgerichte Zorg, zijn definitief vastgesteld. Deze worden sinds 2023 facultatief verzameld in Nefrodata.

De sectie Registratie heeft samen met Nefrovisie de Nefrodata jaarrapportage 2022 en het jaarboek "Trends in nierfunctie vervanging in Nederland" voorbereid met als thema's trends wachtlijsten voor

niertransplantatie, thuisdialyse, zorgbehoefte en capaciteit centrumhemodialyse. De jaarrapportage en het jaarboek zijn gepubliceerd op de website van Nefrovisie.

In 2023 is Nefrodata getoetst door de inhouds- en data-governance commissie kwaliteitsregistraties. De eerste beoordeling is positief verlopen, het eindoordeel volgt in 2024. Met een positief advies van deze commissies wordt Nefrodata toegelaten tot het landelijk register voor kwaliteitsregistraties. Nadat de voorgenomen wijziging van de WKKGZ door de 2^e kamer is er een juridische grondslag voor data uitvraag voor kwaliteitsdoeleinden zonder de noodzaak tot het verkrijgen van informed consent.

Het sectiereglement is aangepast conform het format van de NFN. Tevens is een meerjaren beleidsplan 2024-2026 opgesteld.

Tijdens de klinische vergaderingen NFN op 29 maart en 14 december is een toelichting op de activiteiten van de sectie registratie gegeven.

Onderzoek

De sectie registratie heeft onderzoek met data uit de registratie gestimuleerd en de uitkomsten hiervan besproken. Er zijn in 2023 meerdere wetenschappelijke publicaties tot stand gekomen.

In 2023 zijn vijf dataverzoeken ontvangen en beoordeeld door de Nefrodata beheercommissie. Deze betroffen allemaal data op geaggregeerd niveau. Daarnaast zijn er zoals gebruikelijk data verstrekt aan de ERA voor de Europese data-analyse. Daarnaast zijn aan meerdere centra op hun verzoek data uit Nefrodata geleverd over het eigen centrum. Het ging hier om gegevens die niet via Nefrodata beschikbaar zijn. Dit betrof in 2023 12 verzoeken.

Publicaties met data uit Nefrodata:

- The ERA Registry Annual Report 2020: a summary. Astley ME et al. Clin Kidney J. 2023 Apr 21;16(8):1330-1354.
- Decreasing incidence of dialysis in older patients in The Netherlands as compared with other European countries: an international perspective. van Oevelen M et al. Clin Kidney J. 2023 Mar 14;16(7):1149-1159.
- Increasing numbers and improved overall survival of patients on kidney replacement therapy over the last decade in Europe: an ERA Registry study. Huijben JA et al. Nephrol Dial Transplant. 2023 Mar 31;38(4):1027-1040.
- Impact of immunosuppressive treatment and type of SARS-CoV-2 vaccine on antibody levels after three vaccinations in patients with chronic kidney disease or kidney replacement therapy. Bouwmans , Clinical Kidney Journal, 2023, vol. 16, no. 3, 528–540

Een ZonMw project van Santeon en Nefrovisie dat onderzoek doet naar de opbrengsten van het kwaliteitssysteem en mogelijkheden om het systeem aan te passen is afgerond.

Vooruitblik 2024

In 2023 zal vanuit de Sectie Registratie meegedacht worden bij de start van de registratie van patiënten met CKD G4-G5. Voorwaarden voor wetslagen van deze registratie is een succesvolle elektronische koppeling met Chipsoft, welke nu getest wordt en een aanpassing van de wettelijke voorwaarde om bij iedere patiënt toestemming voor registratie vast te leggen. Dit vanwege

aanzienlijke administratieve lasten, welke juist beperkt dienen te worden. Samen met Nefrovisie wordt een pilotfase ingericht waarbij de werkwijze en resultaten worden geanalyseerd. Tevens staat op de agenda of en hoe patiënten geselecteerd kunnen worden, waarbij toepassing van kwaliteitsindicatoren niet zinvol is.

Een SKMS subsidie aanvraag om landelijke keuze informatie voor patiënten die zich voorbereiden op nierfunctievervangende behandeling beschikbaar te maken is door NIV als positief beoordeeld en zal in Q1 2024 worden ingediend. Daarop aansluitend wordt de keuze voor conservatieve behandeling vastgelegd in Nefrodata.

In samenwerking met het RECOVAC consortium worden Covid-19 vaccinatie data vanuit RIVM en CBS gekoppeld met Nefrodata. In samenwerking met de SKR wordt er geïnventariseerd of datakoppeling mogelijk is met andere registraties.

Afstemming met de NTS over integratie van Nefrodata met de NOTR blijft actueel om een betere output te krijgen over de gehele zorgketen met minder administratieve last. Er is SKMS-subsidie toegekend voor het opzetten van een kwaliteitssysteem voor niertransplantatie.

Sectie Wetenschap 2023

Samenstelling sectie

- Dr. A.Y. (Aaltje) Adema
- Prof. dr. M.H. (Martin) de Borst
- Prof. dr. J.L. (Jan-Luuk) Hillebrands
- Prof. dr. E.J. (Ewout) Hoorn, voorzitter
- Prof. dr. D.J.M. (Dorien) Peters
- Prof. dr. J.J.T.H. (Joris) Roelofs
- Drs. M. (Mieke) van Schaik
- Prof. dr. Michiel Schreuder
- Prof. dr. J. (Johan) van der Vlag
- L. (Lydie) de Vries (NFN) - ondersteuning en verslag

Mutaties sectie

De sectie heeft genomen van dr. Anneke Bech (Rijnstate, Arnhem) – zij wordt hartelijk bedankt voor haar inzet voor de Sectie Wetenschap. Voor haar in de plaats is gekomen dr. Aaltje Adema (Medisch Centrum Leeuwarden).

Belangrijkste activiteiten in 2023

Nederlandse Nefrologiedagen 28 en 29 maart 2023

De Sectie Wetenschap maakte deel uit van de medische voorbereidingscommissie van de Nefrologiedagen en was in die hoedanigheid betrokken bij de programmasamenstelling, abstractbeoordeling en het voorzitten van sessies. Ook is tijdens dit congres de NFN-Nierstichting Proefschriftprijs 2022 uitgereikt. Uit de ingezonden proefschriften werden drie proefschriften genomineerd. Het betrof de proefschriften van:

Dr. Charles Blijdorp (Erasmus MC): Towards Clinical Application of Urinary Extracellular Vesicles.

Dr. Marloes Michels (Radboudumc): Unraveling the Mechanisms of Complement Dysregulation in C3 Glomerulopathy

Dr. Marcel Muskiet (Amsterdam UMC): Incretin-Based Therapies and The Kidney: From Physiology, to Pharmacology and Outcomes in Type 2 Diabetes

De genomineerden hielden presentaties over hun proefschrift, waarna de jury het beste proefschrift selecteerde. De drie kandidaten kregen allen een oorkonde, de winnaar (Marcel Muskiet) een geldbedrag van €1000 en de tweede (Charles Blijdorp) en derde (Marloes Michels) prijswinnaars een geldbedrag van €250 (ter beschikking gesteld door de Nierstichting). Meer informatie:

<https://www.nefro.nl/nieuws/nfn-nierstichting-proefschriftprijs-2022-gewonnen-door-marcel-muskiet#>

NFN Fall Symposium 13-10-2023

Op vrijdag 13 oktober 2023 vond het NFN Fall Symposium plaats in Accelerator op het Utrecht Science Park. Het evenement was een succes op vele fronten en bracht onderzoekers uit het nierveld weer bij elkaar. Het NFN Fall Symposium is één van de weinige symposia dat volledig in het teken staat van het nieronderzoek in Nederland. Twee belangrijke kenmerken van het symposium zijn dat al het nieronderzoek aan bod komt – ‘van molecuul tot populatie’ – en dat het een podium

biedt aan jonge onderzoekers. Met meer dan 40 ingediende abstracts werd dit podium actief opgezocht. De indieners van de veertien best gescoorde abstracts werden uitgenodigd voor een presentatie op het symposium. Het gepresenteerde onderzoek was van hoog niveau en richtte zich op klassiek nefrologische onderwerpen zoals glomerulaire nierziekten, tubulopathieën en chronische nierschade, maar bijvoorbeeld ook op zoutmaak en het effect van luchtvervuiling op nierontwikkeling. Verder viel de toepassing van nieuwe technieken op waaronder proteomics, lipidomics, single cell sequencing en de ontwikkeling van glomerulus-on-a-chip en tubuloids-on-a-chip modellen. De overige abstracts werden tijdens een gemodereerde postersessie gepresenteerd. Naast de abstractpresentaties waren er keynote lectures van dr. Jeroen de Baaij (Radboudumc) en prof.dr. Ton Rabelink (LUMC). Tot slot werden de publicatieprijzen voor 2021 en 2022 uitgereikt. Omdat publicaties steeds meer het resultaat van ‘team science’ zijn, zijn deze publicatieprijzen bedoeld als eerbeton aan het hele team. De vertegenwoordigers van deze teams presenteerden de publicaties – dit waren dr. Charles Blijdorp (Erasmus MC, publicatieprijs 2021) en Jeroen de Baaij (publicatieprijs 2022).

Vooruitblik 2024

Ook in 2024 zal het NFN Fall Symposium weer worden gehouden en wel op vrijdag 18 oktober 2024. Naast het organiseren van het NFN Fall Symposium en het coördineren van de bovengenoemde wetenschappelijke prijzen, is de Sectie Wetenschap ook betrokken bij het vormgeven van het wetenschapsbeleid van het nieronderzoek in Nederland (in samenwerking met de Nierstichting en de Nierpatiënten Vereniging Nederland). Concrete voorbeelden zijn de doorontwikkeling van de wetenschapsagenda “Nierziekte de Baas” en deelname aan het Platform Wetenschap van de Nederlandse Internisten Vereniging.